

Kompletterande information angående hantering av förmånsbestämda ålderspensioner i bokslut/årsredovisning 2007

Mot bakgrund av den stora mängd frågor som uppkommit avseende pensionsavsättningar i 2007 års bokslut/årsredovisning lämnar Kyrkans pensionskassa och Kyrkans redovisningskommitté (KRED) i detta dokument en vägledning som syftar till att beskriva hur kostnader för förmånstestämmd ålderspension (tidigare kompletterande ålderspension) skall beaktas i bokslut/årsredovisning 2007. Dokumentet utgör en komplettering till den information som lämnats i FörbundsInfo 21/2007.

Av förenklingsskäl används i fortsättningen beteckningen arbetsgivare för samtliga typer av kyrkliga enheter.

1. Bakgrund

Den 19:e december 2006 undertecknades ett nytt pensionsavtal: KAP-KL Svenska kyrkan. Det nya avtalet innebär att nya regler för tjänstepension successivt införs. Den största principiella förändringen inträffade 1 januari 2007 och omfattar alla som var anställda i Svenska kyrkan den dagen. Nedan beskrivs de förändringar som inträffat och deras ekonomiska konsekvenser för kyrkans arbetsgivare. Beskrivningen av regelsystemet är inte uttömmande utan har förenklats, detta för att skapa förståelse för huvuddragen i pensionsavtalet.

Livränta – ett nytt begrepp

Från och med 1 januari 2007 blir den förmånsbestämda ålderspensionen försäkringsbar. Detta innebär att Kyrkans pensionskassa årligen kommer att skicka premiefakturer där föregående års intjänade förmånsbestämda ålderspension försäkras. Den årliga beräkningen av varje individs aktuella pensionsrätt kallas för livränteberäkning.¹

Under december 2007 skickade Kyrkans pensionskassa livräntefakturer beräknade per 1 januari 2007. Denna förmån benämns IPR07 (dvs. intjänad pensionsrätt vid ingången av år 2007). Pensionskassan har uppmärksammat att specifikationstexten vid denna fakturering varit otydlig och kommer därför att förbättra informationen till kommande faktureringar.

¹ Livräntan kan jämföras med det som inom ITP-planen benämns som fribrev.

2. Förmåner som ännu inte fakturerats

2.1 Livräntor intjänade under 2007

Fakturering av under året intjänade livräntor kommer att ske så snart som möjligt efter att arbetsgivarna genomfört den årliga lönerapporteringen till Kyrkans Pensionskassa. Den årliga faktureringen av livräntor innefattar dels de som är anställda vid årsskiftet, dels de som slutat under året. Pensionskassans ambition är att så snabbt som möjligt kunna genomföra fakturering, detta för att underlätta arbetsgivarnas bokslutsarbete.

Under 2008 innebär ovanstående att livräntor för inkomståret 2007 kommer att faktureras under perioden **april-maj 2008**.

2.2 Övriga förmåner

Det finns vissa grupper som ännu inte är fakturerade. Dessa är:

1. Anställda som under 2006 fyllt 65 år och som inte gått i pension under det året
2. Anställda som gått i pension eller slutat av annan anledning under 2007 (En person som arbetade sin sista dag den 31 december 2006 och lyfter pension från 1 januari 2007 anses som pensionär först under 2007).

Vid sidan av ovanstående finns en mindre grupp individer där arbetsgivarna kan komma att få betala ytterligare pensionspremier. Detta gäller de som gått i pension under 2006 med rätt till kompletterande ålderspension. Dessa kan ha rätt att för en alternativberäkning av förmånen. Beräkningen kan förenklat sägas ske genom att pensionskassan beräknar pension enligt både det gamla och nya pensionsavtalet, sedan får individen den högsta förmånen.

Fakturering av ovanstående grupper kommer att ske under **april-maj 2008**.

En generell risk som finns när ett nytt pensionsavtal tecknas är att tolkningen av avtalet kan komma att förändras. Såna tolkningsförändringar kan innebära att förmåner förändras och därmed behov av korrigerad fakturering till arbetsgivaren. Idag finns inga sådana kända tolkningsförändringar. Även ändringar/rättningar av tidigare inrapporterade pensionsgrundande löner eller andra anställningsuppgifter kan innebära att tidigare fakturering visar sig varit felaktig.

KRED:s rekommendation: Pensionsavsättningar för de individer som ännu inte är fakturerade skall kvarstå i bokslut/årsredovisning 2007 i avvaktan på fakturering.

3. Kompletterande ålderspension (KÅP) ersätts av Förmånsbestämd ålderspension (FÅP)

Bakgrund

Kompletterande ålderspension (enligt pensionsavtalet Kyrkans PFA) var inte försäkringsbar förrän den anställde slutar sin anställning. För att arbetsgivaren skulle få en uppfattning om pensionskostnadens storlek fastställde Församlingsförbundet under 2000 en rekommendation för kostnadsberäkning av kompletterande ålderspension. Rekommendationen innebar att en schablonmässigt beräknad pensionskostnad skulle redovisas som pensionsavsättning i bokslutet. Den rekommenderade avsättningen uppgick till 37,5 % på lönedelar som översteg vissa nivåer (se mer nedan om

kvalifikationsgränsen för kompletterande ålderspension). Avsättningen beräknades årligen.

Redovisningsrekommendationen har varit, och är, en schablon. Schablonen har fastställts på så sätt att den för ”normalarbetsgivaren” ska innebära att pensionskostnaden snarare överskattas än underskattas. Detta i enlighet med den försiktighetsprincip som gäller inom redovisningsområdet. Schablonen har även varit utformad så att den skall vara enkel att tillämpa.

KÅP blev FÅP den 1:a januari 2007- förändrad kvalifikationsgräns

KÅP-KL Svenska kyrkan innebar att personer som går i pension 1 januari 2007 och senare inte kommer att omfattas av kompletterande ålderspension (KÅP). Denna förmånstyp försvinner och ersätts istället av förmånsbestämd ålderspension (FÅP).

För att tjäna in kompletterande ålderspension (KÅP) fanns en inkomstgräns (kvalifikationsgräns) som för de flesta innebär att den pensionsgrundande lönen skulle uppgå till 7,5 *förhöjda prisbasbelopp* (ca 25.700 kr/månad år 2007). Varje år från och med år 2000 har arbetsgivare gjort avsättningar för alla anställda som haft löner över denna gräns.

Genom att den kompletterande ålderspensionen ersatts med förmånsbestämd ålderspension har kvalifikationsgränsen höjts till 7,5 *inkomstbasbelopp* (ca 28.700 kr/månad år 2007). Förändringen innebär att arbetsgivarna, i enlighet med gällande rekommendation, under perioden 2000-2006 har gjort pensionsavsättningar för anställda som, enligt det nya regelverket, inte kommer att omfattas av den förmånsbestämda ålderspensionen.

Varför har vi inte fått en faktura på alla som vi har pensionsavsättningar för?

Den vanligaste frågan som Pensionskassan fått är rubricerad fråga. Svaret finns just i att KÅP blivit FÅP. Förändringen av kvalifikationsgränsen innebär att arbetsgivarna under en lång rad av år har gjort pensionsavsättningar för individer som genom det nya pensionsavtalet inte längre omfattas av den förmånsbestämda pensionen. Förenklat kan sägas att anställda som har inkomster i intervallet 25 700 – 28 700 kr per månad inte kommer att erhålla förmånsbestämd ålderspension. Eftersom förmånen inte kommer att utbetalas kommer arbetsgivaren inte heller debiteras någon pensionskostnad.

Beräkning av genomsnittlig pensionsgrundande lön -pensionsunderlag

Det finns emellertid ytterligare en förklaring till att arbetsgivare inte fått en faktura för alla individer som de gjort pensionsavsättningar för. Förklaringen finns i hur redovisningsrekommendationen varit uppbyggd. Rekommendationen innebär att arbetsgivaren varje år har kontrollerat om någon individ haft pensionsgrundande lön över kvalifikationsgränsen. Har någon uppfyllt kvalifikationsgränsen har en pensionsavsättning gjorts med 37,5 % av lönedelar av gränsen. Detta har skett med syfte att kostnaden skulle beräknas med beaktande av försiktighetsprincipen.

Vid fastställande av förmånsbestämda pensioner sker beräkningen genom att Kyrkans pensionskassa fastställer ett *pensionsunderlag*. Pensionsunderlaget beräknas som ett snitt av pensionsgrundande lön under flera inkomstår. Vid beräkning bortses vanligtvis från de två senaste årens pensionsgrundande lön (detta gäller dock inte nyanställda som har speciella beräkningsregler som bygger på överenskommen lön). Genom att förmåns-

bestämda pensioner bygger på denna genomsnittliga pensionsgrundande lön kan situationer uppstå där arbetsgivaren gjort avsättningar för enstaka inkomstår men att pensionsunderlaget *i snitt* inte kvalificerar till förmånsbestämd pension. Konsekvensen blir således att arbetsgivaren gjort avsättningar som inte resulterar i någon kostnad eftersom individen, när pensionsunderlaget framräknats, inte tjänat in förmånsbestämd ålderspension.

KRED:s rekommendation: Arbetsgivaren skall göra en individuell bedömning av varje avsättningspost. I de fall det är uppenbart att avsättning inte ska ske eftersom den anställde inte kvalificerar sig till förmånsbestämd ålderspension (t.ex. för individer som har pensionsgrundande löner inom intervallet 25.700-27.800 kr per månad) ska pensionsavsättningen återföras. För vissa anställda rekommenderar KRED en försiktig bedömning, se avsnitt 4.

För bedömning av pensionsrätt under år 2007 skall pensionsavsättning göras enligt tidigare princip, dock med skillnaden att inkomstbasbeloppet skall användas (dvs. med 37,5 % för individer med lön över 7,5 inkomstbasbelopp).

4. Personalkategorier som sannolikt kommer att bli dyrare än avsättningarna
KRED har efter överläggning med Kyrkans pensionskassa kunnat konstatera att det finns individer som på grund av övergångsregler kommer att kunna bli dyrare än tidigare bedömt. Dessa individer kännetecknas av följande: *de är 55 år och äldre, med många anställningsår före år 1998 (för präster år 2000) inom kyrka, kommun eller landsting.* Detta gäller särskilt för personer som gjort en större "lönekarriär" efter 1998.

KRED:s rekommendation: För individer som uppfyller kriterierna ovan rekommenderar KRED att eventuella kvarvarande avsättningar behålls av försiktighetskäl.

5. Övriga situationer som arbetsgivarna bör uppmärksamma

I detta avsnitt beskrivs tre situationer där arbetsgivarens pensionskostnader sannolikt kommer att överstiga gjorda avsättningar.

5.1 Särskilt om "förstahandsansvar"

För att tjäna in full förmånsbestämd ålderspension krävs, förutom att den pensionsgrundande lönen skall överstiga vissa nivåer, att personen arbetat 30 år hos arbetsgivare som omfattas av samma pensionsavtal som Svenska kyrkan. Detta innebär att även anställningar inom kommunal och landsting ingår. Anställningstid räknas från 28 års ålder.

Eftersom en individ får tillgodoräkna sig tid från alla arbetsgivare inom den "kommunala sfären" innebär det att den första arbetsgivaren där en anställd kommer över gränsen för förmånsbestämd ålderspension kan få finansiera pensionsgrundande år även hos tidigare arbetsgivare.

Exempel: Einar har arbetat som präst i sex år hos Alfa församling. Lönen har inte kvalificerat honom till förmånsbestämd ålderspension. Einar söker tjänst som kyrkoherde hos Beta församling. Den nya lönen innebär att han nu är kvalificerad till förmånsbestämd ålderspension. Vid beräkning av den förmånsbestämda ålderspensionen får han tillgodoräkna sig

anställningstiden både hos Alfa och Beta församling. Detta innebär att Beta församling får betala även för de sex föregående åren. Konsekvensen av detta är att den första livränta som Beta församling skall finansiera kommer att baseras på sju år (sex år hos Alfa och ett år hos Beta). Detta innebär att kostnaden är cirka sju gånger en normal årskostnad.

Ovanstående exempel avser en situation där Beta är första arbetsgivare där individen tjänar förmånsbestämd ålderspension. I exempel 2 nedan framgår vad som händer när Einar börjar hos Omega församling.

Exempel 2: Einar börjar i Omega församling. Hans lön ökade med 2.000 kr/månad i förhållande till Beta församling. Vid beräkning av en första livräntan hos Omega kommer Einar att tillgodoräknas anställningstid hos Alfa, Beta och Omega församlingar. Den något högre lönen innebär att Eniars förmånsbestämda ålderspension kommer att öka. Efter att förmånen fastställts kommer Pensionskassan att kontrollera hur mycket tidigare arbetsgivare (Beta) inbetalat till den förmånsbestämda pensionen och ”drar av” detta belopp vid fakturering av pensionspremier till Omega församling.

5.2 Särskilt om individer som går i pension mellan 61 och 64 års ålder

Individer som omfattas av rätten till förmånsbestämd ålderspension och väljer att gå i pension i förtid (dvs. innan 65 års ålder) kan komma att få extra tilldelad ”anställningstid”.

Exempel: En individ har jobbat i kyrkan i tjugo år den dag han/hon fyller 62 år. Personen väljer att sluta sin anställning denna dag för att bli pensionär. Genom pensionsavtalets konstruktion kommer denna individ att kunna räkna anställningstid som om han/hon arbetat till 65 års ålder. Detta innebär att personen får tjugo års faktiskt tjänstgöringstid plus tre ”bonusår”. Genom att individen får rätt till fyra års intjänande fastän endast ett år har gått sedan föregående livränteberäkning kommer Pensionskassan att fakturera en livränta som är cirka fyra gånger så stor som den normala.

5.3 Särskilt om individer som slutar sin anställning pga. sjukdom

För individer som slutar sin anställning helt eller delvis pga. sjukdom och därmed börjar uppbära AGS-KL:s månadsersättning kommer arbetsgivaren, även efter att anställningen upphört, att svara för finansieringen av förmånsbestämd tjänstepension. Detta innebär att individen kommer att erhålla pensionsrätt som om anställningen fortsatt även efter beviljandet av AGS-KL ersättningen. Arbetsgivaren kommer därför årligen att erhålla fakturor från Pensionskassan på intjänad livränta.

KRED:s rekommendation: Om en individ som har rätt till förmånsbestämd ålderspension börjar uppbära AGS-KL:s månadsersättning skall arbetsgivaren kostnadsföra sannolik pensionskostnad fram till individens pensionering. Kyrkans pensionskassa kan bistå med vägledning om belopp.

Pågående förbättringsarbete hos Kyrkans pensionkassa

Kyrkans pensionskassa arbetar med att utveckla en funktion för att löpande under året kunna preliminärfakturera arbetsgivarna premier även för den förmånsbestämda pensionen. Denna funktion beräknas kunna tas i drift senast under första halvåret 2009.

6. Vid frågor...

Om specifika individers pensionsförmåner eller fakturafrågor

Kyrkans pensionskassa, kundtjänst
Tfn. 020 – 55 45 35
E-post: pensionservice@wmdata.com

Om bokföring och årsredovisning

Ann-Margaret Dahlström
Tfn. 08-737 71 03
E-post: annmargaret.dahlstrom@svenskakyrkan.se

Liselotte Ågren
Tfn. 08 – 737 71 35
E-post: liselotte.agren@svenskakyrkan.se